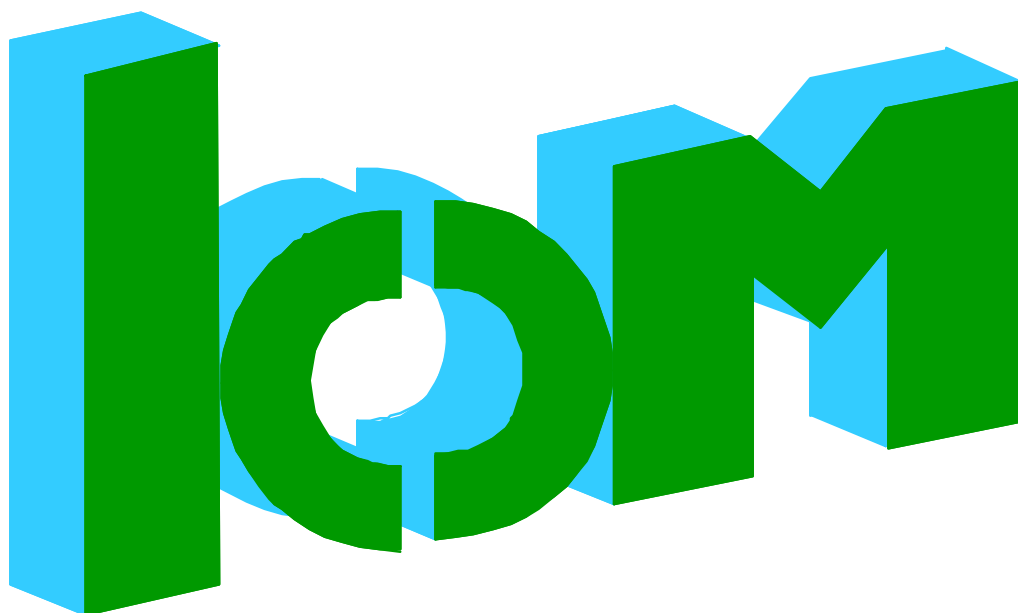

Stichting KOM

**Kwaliteitszorg Onderhoud
Melkinstallaties**

Jaarverslag 2010

Inleiding

Voor u ligt het “Jaarverslag 2010” waarin Stichting KOM verslag doet van haar activiteiten.

Na enkele jaren van zeer goede verkopen in de branche is 2010 een jaar geweest met nog steeds goede verkopen, maar met wel duidelijk een verlaging. Deze pas op de plaats was voor vele dealers overigens welkom. Te vaak werd er achter de feiten aangelopen. In 2010 is dan ook te zien dat de achterstanden verkleint zijn. De gerealiseerde intervallen tussen twee onderhoudsbeurten zijn echter nog wel te lang. Met de zuivelindustrie zijn afspraken gemaakt om, het op tijd uitgevoerd krijgen van de onderhoudsbeurt, een meer gezamenlijke verantwoording van melkmachinedealer en veehouder te maken. Net als bij auto's is afgesproken dat Stichting KOM een aankondigingbrief gaat sturen naar veehouders ten aanzien van de komende einddatum van de huidige toetsingsperiode.

Ten aanzien bovenstaande wil ik ook ten aanzien van voldoende personeel toch een signaal afgeven. Er is in de melkmachinebranche nog steeds behoefte aan goed personeel. Deze echter binnenhalen en te behouden is niet altijd eenvoudig. De brede kennisvraag en een “boeren mentaliteit” maakt dat ook niet makkelijk. Deze groep kandidaten is nu eenmaal niet heel groot. De gezamenlijke agrarische sector zal zich daar de komende jaren meer in moeten profileren.

Het onderhoud van de melkinstallaties of eigenlijk het naar behoren “laten melken” is de nummer één taak van de melkmachinedealer. De controle op de melkmeetapparatuur komt daardoor nog wel eens onder druk te staan. Dit is gezien de impact op het melkproces wel een aandachtspunt. Het werken met erkende melkmachinedealers, die zelfstandig een volledige afstelling ten behoeve van een bedrijfsgoedkeuring mogen uitvoeren, werkt goed. Juist ook voor de jaarlijkse herijkingen blijkt dit een goed effect te hebben op het adequaat afhandelen van afwijkingen die men tegenkomt. De achterstanden op de herijkingen zijn echter duidelijk nog te hoog.

Ook Stichting KOM kende in 2010 personele problemen in de zin van langdurige zieken. Vooral in de buitendienst had dit consequenties. Er was reeds een traject ingezet om in 2011 in de buitendienst met 4 personen te gaan werken. Dit is nu versneld ingevuld. Dit heeft wel voor vertraging in uitvoering gezorgd, maar uiteindelijk zijn de beoogde steekproefpercentages gehaald. Wel dient er intern aandacht te zijn voor een betere verdeling over de monteurs en soorten steekproeven. Met name de opleveringen en installatieproeven zijn iets achtergebleven. De resultaten van de steekproeven zijn iets achtergebleven ten aanzien van de doormeting van de melkinstallatie. Vooral de juiste toetsing op de reservecapaciteit en het pulsatiesysteem verdient aandacht. Ten aanzien van de melkmeetapparatuur zijn de resultaten duidelijk verbeterd.

Al met al geen slecht resultaat. Maar belangrijk is dat we continue bezig zijn met de kwaliteit van ons werk. Dat geeft goede resultaten, betrokkenheid en zeker ook meer werkplezier. Dat is wat we met elkaar in deze sector willen uitstralen.

Ik wens u veel plezier met het lezen van dit verslag.

Voorzitter van bestuur,
H.J. Schoenmakers

Inhoudsopgave

INLEIDING	1
1. ORGANISATIE EN ACTIVITEITEN	3
2. REGISTRATIE MEET- EN ADVIESRAPPORTEN EN PERIODIEKE CONTROLES MELKMEETAPPARATUUR.....	4
2.1. PERIODIEKE CONTROLE OP MELKMEETAPPARATUUR.....	7
3. BEDRIJVEN MET NIEUWE ELEKTRONISCHE MELKMEETAPPARATUUR	8
4. STEEKPROEVEN OP UITGEVOERDE WERKZAAMHEDEN DOOR ONDERHOUDSMONTEURS	9
5. CERTIFICERING VAN DE MONTEUR.....	11
5.1. MODULAIRE CURSUSOPBOUW TOT KOM CERTIFICERING	11
6. BORGING ONDERHOUD MELKKOELTANKS.....	12
6.1. CONTROLE OP UITVOERING EN AFHANDELING.....	13
7. DOORBELASTING KOM KOSTEN	14

1. Organisatie en activiteiten

In 2009 is een weg ingezet naar meer controlerend en minder uitvoerend. In 2010 zou de uitvoering in de buitendienst afgebouwd worden naar 4 personen (natuurlijk verloop). Eén van de buitendienst medewerkers zou tijdelijk de technische ondersteuning in de binnendienst verzorgen. Dit is in 2009 al opgestart. Door een langdurig ziekteverlof van één van de buitendienstmedewerkers is een versnelde invulling gegeven aan een nieuwe technische medewerker in de binnendienst. Het heeft wel extra ingezet gevraagd, zeker in het begin, maar met het weer terugkomen van de medewerker in het najaar zijn de doelstellingen toch gehaald.

In het bestuur zijn geen wijzigingen doorgevoerd. Wel zijn de taken en doelstellingen van de Nederlandse Veeverbeteringsorganisatie, met het vertrek van enkele grote leden, gewijzigd. Dit is dan ook aanleiding geweest om de statuten aan te passen. In de huidige statuten stonden de drie hieronder genoemde organisaties met naam genoemd. Om zo goed mogelijk aan de wens te willen voldoen om als afvaardiging in het KOM bestuur de “grootste” vertegenwoordig uit de drie partijen Melkmachinebranche, Melkveehouderij en Melkproductieregistratie te willen hebben zitten, diende dit aangepast te worden. In 2010 is dit traject opgestart, maar de afhandeling kon helaas niet in dit jaar doorgevoerd worden.

Tabel 1 Samenstelling bestuur (31-12-2010)

organisatie	Vertegenwoordiging
Federatie Agrotechniek – Sectie Melktechniek	H.J. (Rik) Schoenmaker
NVO Nederlandse Veeverbeteringsorganisatie	E. (Egbert) Henniphof
LTO Land- en tuinbouw organisatie, afd. Veehouderij	J. (Jeanet) Brandsma
<i>Adviseur</i>	
ASG Animal Sciences Group van Wageningen UR, divisie Veehouderij (adviseur)	C.J.A.M.(Kees) de Koning

Om u een indruk te geven van de activiteiten van de Stichting KOM wordt hierna een korte opsomming gegeven van de werkzaamheden. Deze activiteiten en de procedures zijn opgenomen in het reglement “Kwaliteitscontrole melkinstallaties”. De belangrijkste activiteiten zijn:

- Registratie van meet- en adviesrapporten (beoordeling op steekproefbasis), registratie en controle van ijkrapporten van melkmeters en melkmeetglazen;
- Installatieproeven bij melkmeters (bedrijfsgoedkeuring) en periodieke controles bij voorlopig ICAR goedgekeurde melkmeters;
- Uitvoering van steekproeven op de werkzaamheden van de onderhoudsmonteur ten aanzien van de melkinstallatie, melkkoeltanks en eventuele aanwezige melkmeetapparatuur;
- Certificering van (nieuwe) onderhoudsmonteurs aangevuld met jaarlijkse bijscholing van onderhoudsmonteurs en controle en afstelling van meetapparatuur gebruikt door de onderhoudsmonteurs;
- Ontwikkeling van standaard meetrapporten en meetprocedures (gebaseerd op ISO) zoals bijvoorbeeld voor automatische melksystemen.
- Ontwikkelen van verbeterde standaarden op basis van de analyses van ontvangen meetrapporten.

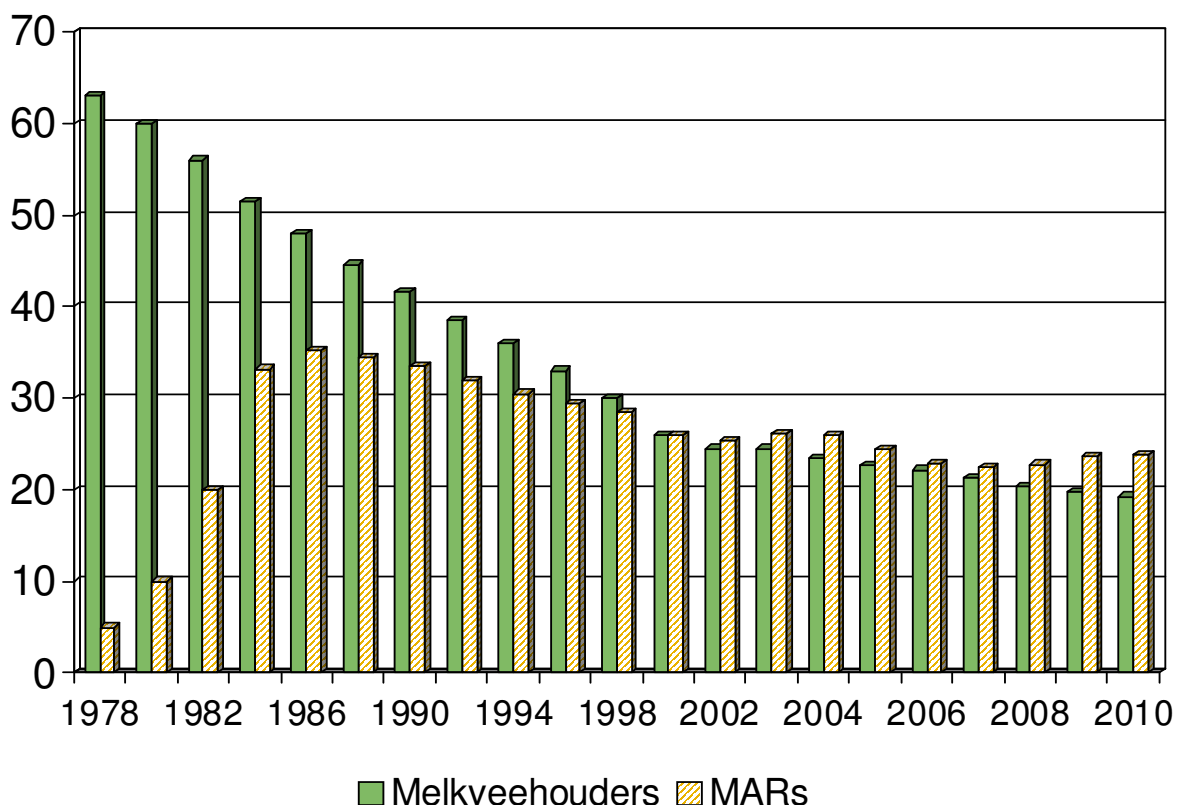
Op het secretariaat werkten per eind 2010 in totaal 4 personen (3,7 fte) en in de buitendienst worden de werkzaamheden uitgevoerd door 4 personen (4 fte). De dagelijkse leiding is in handen van de heer P.J.M. (Peter) Huijsmans.

2. Registratie meet- en adviesrapporten en periodieke controles melkmeetapparatuur

In navolging van eerdere jaren is het aantal veehouders verder gedaald. Het aantal meet- en adviesrapporten is in navolging van voorgaande jaren wederom gestegen. Dat het aantal veehouders daalt komt in iedere lange termijnvoorspellingen naar voren. Het niet dalen van de aantallen rapporten, terwijl toch het aantal veehouders daalt is te verklaren door extra rapporten op de automatische melksystemen, maar ook het iets inlopen van de achterstanden op het onderhoud. In figuur 1 vindt u een overzicht van de ontwikkeling in aantallen melkveehouders en de aantallen ontvangen meet- en adviesrapporten.

Figuur 1 Ontwikkeling veehouders en meet- en adviesrapporten (MARs)

Bij de registratie van de meet- en adviesrapporten (MAR) worden alle rapporten (grote beurt en kleine beurt) en de halfjaarlijkse rapporten bij de automatische melksystemen

meegenomen. Van alle actieve conventionele melkinstallaties én twee opvolgende KOM toetsingsbeurten in ons datasysteem heeft 80,5% een interval tussen twee KOM getoetste onderhoudsbeurten van maximaal 13 maanden. Voor de automatische melksysteem is dit 81,7% op de daar geldende termijn van maximaal 7 maanden (zie ook tabel 2). Ondanks dat deze nog iets beter is dan bij de conventionele melksystemen is deze laatste is helaas met

0,3% verslechterd ten opzichte van vorig jaar. Het aantal beurten binnen maximaal 13 maanden op de conventionele systemen is duidelijk verbeterd. In 2009 was dit nog 71,9%.

Tabel 2 Onderhoudsinterval tussen de laatste twee beurten

Conventioneel			Automatische melksystemen	
	Beurten	%	Beurten	%
<12 maanden	10243	58,8%	<6 maanden	1782 57,1%
<13 maanden	14026	80,5%	<7 maanden	2548 81,7%
>13 maanden	3387	19,5%	>7 maanden	572 18,3%
Aantal melkstallen	17413		3120	

Aanvullend geconcludeerd blijkt dat ongeveer 19,5% (was 28,1%), en respectievelijk 18,3% (was 18,0%) van de veehouders niet voldoet aan de maximale termijn. Deze lopen direct tegen consequenties aan bij een beoordeling in het kader van de kwaliteitssystemen van de zuivelindustrie. Vooral bij de conventionele melksystemen zien we hier, na een zeer matig jaar weer een verbetering (in 2009 is voor het eerst de toetsing geheel op maximaal 13 maanden doorgevoerd; in 2008 was de toetsing nog deels op maximaal 15 maanden).

Door alle zuivelorganisaties wordt minimaal eenmaal per jaar of halfjaar, op automatische melksystemen, service en toetsing voorgeschreven. Het is dan ook geen verrassing dat de meest voorkomende tekortkoming tijdens een zuivelbeoordeling "tijdig onderhoud melkinstallatie niet aantoonbaar" is (bron: *Qlip Nieuwsbrief*).

Ondanks dat, in het totaal gezien, verbetering te zien is, zijn de resultaten nog steeds niet goed. De achterstanden worden wel iets kleiner, maar de onderhoudsintervallen blijken toch vaak nog te lang te zijn. Er is in de melkmachinebranche nog steeds behoefte aan goed personeel en deze binnenhalen en behouden is niet altijd eenvoudig. Affiniteit met de sector wordt steeds moeilijker, die groep wordt nu eenmaal steeds kleiner. Daarnaast is de mentaliteit ook belangrijk. Het "willen" en "doen" is voor veel nieuwe medewerkers te ver weg.

Ondanks dat de melkmachinedealer vaak de initiatiefnemer is voor de uitvoering van een onderhoudsbeurt is de veehouder de verantwoordelijke. Met de gezamenlijke zuivelindustrie is naar bovenstaande lange onderhoudsintervallen ook goed gekeken. Van het meet- en adviesrapport een "hard criteria" maken zou grote stappen voorwaarts betekenen, maar in het kader van kwaliteitsborging is bewustwording veel beter dan verplichten. Er is dan ook een afspraak gemaakt om, vergelijkbaar met de APK aankondiging bij oudere auto's, een brief naar de veehouder te sturen betreffende het aflopen van de huidige toetsingsperiode. Naar de toekomst kan dan altijd nog besloten worden aanvullende maatregelen te nemen. Met de brief wordt het probleem niet zichtbaarder gemaakt, maar wordt wel het onderhoud een meer gezamenlijk afstemming tussen melkmachine dealer en veehouder, met als resultaat, naar wij hopen, een tijdige uitvoering ervan.

Tabel 3 Overzicht aantallen per soort melkstal per eind december (afgeronde getallen)

Staltype	Aantal bedrijven		
	2008	2009	2010
Draaimelkstal	560	620	679
Grupstal	2310	2160	1994
Tandemmelkstal	1180	1085	973
Automatische melksystemen	1545	1905	2252
Visgraat melkstal	12865	12210	12517
Zij-aan-zij melkstal	1590	1775	1889
Total	20050	19755	19304

Aantal AM systemen (boxen/standen) 2295 2935 3503

Tabellen 3 en 4 geven een beeld van de aantallen en soorten melkstallen in Nederland. De trend van afgelopen jaren zet zich duidelijk voort. Enerzijds zijn de grote melkstallen met een hoge uurcapaciteit in trek en anderzijds zijn het de automatische melksystemen. De keuze voor een conventionele melkstal of een automatisch systeem hangt niet meer af van het technisch wel of niet functioneren, maar vooral van de bedrijfssituatie, management en toekomstvisie. Voor de grotere bedrijven valt vaak toch de keuze op een melkstal met hoge capaciteit, echter in totaal gezien wordt inmiddels in bijna 60% van de nieuwe installaties gekozen voor een robotsysteem.

Tabel 4 Overzicht aantallen opleveringen per soort melkstal per eind december

Staltype	Aantal opleveringen (incl. renovatie en uitbreiding)		
	2008	2009	2010
Draaimelkstal	69	87	76
Grupstal	13	16	6
Tandemmelkstal	17	8	12
Automatische melksystemen (box)	691	680	680
Visgraat melkstal	483	430	289
Zij-aan-zij melkstal	228	260	185
Totaal	1501	1481	1158

Ten aanzien van nieuwbouw of renovatie verdient het maken van een opleveringsrapport zonder meer aandacht. Uit de opleveringssteekproeven komt nog te vaak naar voren dat er al enige tijd gemolken wordt. Wellicht is er wel getoetst, maar wordt een formeel rapport pas later opgemaakt. Andere belangrijke aandachtspunten zijn de ISO meetpunten en afsluiters om uniform, maar zeker ook efficiënt richting de toekomst kan worden doorgemeten. Als laatste verdient ook de reiniging aandacht. Stallen en leidingen worden groter en dan is niet alleen voldoende pompcapaciteit belangrijk. Maar ook de aanleg, de waterverdeling en bereiken van voldoende kolomvorming en snelheid. Juist inregelen is hierbij essentieel.

2.1. Periodieke controle op melkmeetapparatuur

Melkmeetapparatuur die wordt gebruikt voor de erkende melkproductieregistratie, dient periodiek gecontroleerd te worden. Veel veehouders hebben goedgekeurde meetapparatuur in de vorm van melkmeetglazen of elektronische melkmeters in eigendom. De overige bedrijven gebruiken Tru-Test melkmeters via de melkcontrolevereniging. De melkmeetglazen worden 1x per 24 maanden gecontroleerd en voor elektronische melkmeters is deze termijn 12 maanden. In tabel 5 is aangegeven hoeveel melkmeters er gecontroleerd zijn en wat de resultaten hiervan zijn.

Er waren per 31 december 2010 bijna 6.600 bedrijven met elektronische melkmeters en ruim 6.000 bedrijven met melkmeetglazen aangesloten bij de melkproductieregistratie. Het aantal bedrijven met melkmeetglazen is gedaald (was in 2009 nog 6.500). Het aantal bedrijven met melkmeters bij de melkproductieregistratie is ongeveer gelijk. Een verklaring hiervoor is nu ook hier vaker stoppers voorkomen en dat nieuwe bedrijven met melkmetering voorheen ook al melkmetering hadden.

Het lagere aantal bezochte bedrijven bij melkmeters (zie tabel 5) wordt veroorzaakt door nieuwe bedrijven en een achterstand in uitvoering. De nieuwe bedrijven behoeven pas na één jaar hun eerste periodieke controle uit te laten voeren, maar er is natuurlijk wel een installatieproef geweest. Daar de meetglazen éénmaal in de twee jaar worden gecontroleerd vanwege de zichtbare en doorgaans kleinere afwijking, dient ongeveer de helft in een

Tabel 5 Periodieke controles op melkmeetapparatuur door dealers

	Melkmeters ²⁾		Melkmeetglazen	
	2009	2010	2009	2010
bezochte melkstallen/boxen	4575	5088	2751	2573
meetunits op deze bedrijven	49182	54949	27644	26288
meetunits met afwijking ¹⁾	4096 8,3%	4459 8,1%	2395 8,7%	2306 8,8%

1) Een afwijking betekent dat een meter een afwijking heeft van meer dan 0,2 kg.

2) Aanvullend dient opgemerkt dat in de normale werkwijze de melkmeters eerst preventief worden nagekeken. De afwijkingen die hiermee reeds worden opgelost zijn hierdoor niet inzichtelijk.

jaartijdvak te worden bezocht. Het inhalen en verkleinen van de achterstand blijft voor Stichting KOM een belangrijk aandachtspunt. De dealers en leveranciers / vertegenwoordigers zijn hierop aangesproken. Daarnaast is bij de dealer extra aandacht nodig voor een uitvoering van de periodieke controle op de melkmeetglazen tijdens de reguliere onderhoudsbeurt, zodat een efficiënte werkwijze gehanteerd wordt. In de, met de zuivelindustrie afgesproken, aankondigingbrieven wordt ook de uitvoering van de herijking op de melkmeetapparatuur meegenomen. Te lang openstaande bedrijven worden gemeld bij de Commissie Toezicht Erkende Gegevensregistratie (CTEG).

Om de dealer zo goed mogelijk te ondersteunen bij zijn planning wordt gebruik gemaakt van een website. Op deze website kan, op een (beveiligd) inloggedeelte, de melkmachinedealer eenvoudig een planning draaien, maar ook de bijbehorende ijkrapporten met referentiegegevens kan vinden.

Indien een veehouder weigert de periodieke controle uit te laten voeren, dient het ijkrapport met de betreffende opmerking naar Stichting KOM opgestuurd te worden. Een veehouder krijgt bij het verlopen van de periodieke controle termijn of bij een weigering deze te laten uitvoeren, schriftelijk een termijn opgelegd, waarbinnen uitvoering als nog plaats dient te vinden. Het niet uitvoeren of weigeren het te laten uitvoeren van de herijking door de veehouder leidt tot het verliezen van de erkende fokkerijstatus. In 2010 heeft dit voor meerdere bedrijven consequenties gekregen.

Tijdens de periodieke controle wordt de meetapparatuur gecontroleerd op werking en een correcte productieweergave. Bij melkmeters wordt in het algemeen met een watertest gecontroleerd of deze minder dan 0,2 kg afwijkt ten opzichte van de oorspronkelijk vastgelegde referentie. Bij melkmeetglazen toetst men een vergelijkbare afwijking via een elektronisch waterpas.

De resultaten bij de melkmeters zijn ten opzichte van 2009 iets verbeterd. Het aantal afwijkingen is echter nog steeds vrij hoog. Jaarlijks onderhouden en controleren is daarom ook erg belangrijk. De melkmeter is belangrijk voor goede cijfers (productiegegevens), maar is ook een essentieel onderdeel in het melkproces en het dagelijkse management. De melkmeter is o.a. belangrijk bij melkstroom gestuurde pulsatie-/stimulatiesystemen, maar ook bepalend voor het tijdstip van afnemen. Uit ervaring weten we dat een goede reiniging vooral bij elektronische melkmeters zeer belangrijk is. Onvoldoende reiniging kan grote invloed hebben op de werking van deze melkmeters. Denk hierbij o.a. aan bijv. minimaal één, maar soms twee zuurreinigingen per week.

Bij de melkmeetglazen zijn de resultaten afgelopen jaren continue verbeterd. Niettemin verdient een goede stabiele ophanging zeker de aandacht. In vergelijking met de melkmeters is het percentage afwijkingen op bedrijfsniveau hoog. Deze afwijkingen zijn echter gezien de zichtbaarheid hiervan (als een glas scheef hangt t.o.v. de rest) minder erg (meer, maar kleinere afwijkingen!). De frequentie van controle is hierom ook éénmaal in de tweejaar.

3. Bedrijven met nieuwe elektronische melkmeetapparatuur

Op alle nieuw geïnstalleerde melkmeetapparatuur, welke de veehouder wil gaan gebruiken bij de erkende melkproductieregistratie, wordt een installatieproef uitgevoerd. Wat is nu eigenlijk een installatieproef? Dit is een test op het melkveebedrijf waarbij gecontroleerd wordt of de melkmeters op de juiste wijze zijn geïnstalleerd en afgesteld. Hoewel de meeste melkmeters af fabriek worden afgesteld, is een bedrijfsafstelling nodig om de meter aan te passen aan de specifieke bedrijfsomstandigheden.

Efficiëntere uitvoering bedrijfsgoedkeuring elektronische melkmeters

Binnen de kaders van internationale afspraken binnen ICAR en in samenspraak met de melkcontrole verenigingen is een verdere efficiëntieslag doorgevoerd in de bedrijfsgoedkeuring van melkmeters. De installatieproef van de melkmeters en de daaruit voortkomende bedrijfsgoedkeuring blijft een voorwaarde om deze melkmeters te kunnen gebruiken voor de erkende melkproductieregistratie. De uitvoering is echter vereenvoudigd.

Gecertificeerde melkmachinedealers

Inmiddels zijn nagenoeg alle melkmachinedealers, ook die van de automatische melksystemen, erkend voor een zelfstandige uitvoering. De automatische melksystemen liepen omwille van een moeilijkere datacontrole (tankgegevens en MPR kwaliteit) een stap achter de reguliere systemen aan. Dit blijft overigens nog een aandachtspunt. De bedrijfsinregeling als momentopname verloopt doorgaans prima, maar er treden nadien nog te vaak verschillen op tussen verschillende datasystemen (robot, tank en melkcontrole). Met

de leveranciers zijn deze zaken ook besproken. Stichting KOM voert op de installatieproeven steekproeven uit. Dit gebeurt deels gezamenlijk, maar kan ook nadien uitgevoerd worden. De resultaten leren ons dat de nieuwe werkwijze goed functioneert, maar dat zeker blijvende aandacht nodig is voor juiste een werkwijze, interpreteren van data en afwijkingen en aanleveren. Daar de erkenning op melkmachine dealerniveau is doorgevoerd is ook binnen de dealerorganisatie aandacht nodig voor een goed overdracht en instructie van nieuwe monteurs.

Bij niet standaard opgestelde melkmeters (met bijbehorende monsterapparatuur), volledige nieuwe systemen/melkmeters wordt de installatieproef onder leiding van een medewerker van Stichting KOM uitgevoerd.

Om het traject tot een goedkeuring in te zetten verlangen wij een aanmeldingsformulier. Dit dient vooraf ontvangen te worden, zodat in overleg met de melkcontrole verenigingen, dealer en eventueel Stichting KOM een juiste planning en afhandeling kan plaatsvinden. Op deze wijze kunnen aaneengesloten erkende lijsten beschikbaar blijven (onderbreking van de monsternamen van maximaal 100 dagen).

Melkproductieregistratie (monsternamen) in de praktijk

Alle melkmeters en monsterapparatuur welke gebruikt wordt bij de erkende melkproductieregistratie voldoet aan de ICAR vereisten. Een belangrijk punt daarna is het gebruik en de onderhoudsstatus. Aan het gebruik zijn doorgaans ook vereisten gesteld. Deze zijn opgenomen in zogenaamde handreikingen voor een juiste monsternamen. Kortom enerzijds voorschriften van de leverancier ten aanzien van de werkwijze, maar anderzijds ook vanuit de veeverbeteringsorganisatie betreffende de vulling en behandeling. Een belangrijk bijkomend punt is, is dat er tegenwoordig meer gegevens uit de monsters benut kunnen worden. Hier ligt nog wel een aandachtspunt. Voor de meest gangbare bepalingen zoals vet-, eiwitgehalte en celgetal gaat dit prima. Er worden echter ook steeds vaker die gezondheidskenmerken uit melk bepaald. Versleep of wellicht beter bekend als "carry-over", kan hierbij onjuiste resultaten opleveren. De huidige monsterapparatuur zal hiervoor wellicht nog wel verbeterd moeten worden. De basis ligt echter bij goed onderhouden apparatuur welke op de juiste wijze gebruikt wordt.

4. Steekproeven op uitgevoerde werkzaamheden door onderhoudsmonteurs

Op de door de onderhoudsmonteurs uitgevoerde onderhoudsbeurten en periodieke controles worden door Stichting KOM steekproeven uitgevoerd. Dit betekent dat in de praktijk een deel van de installatie en/of melkmeetapparatuur nagemeten wordt waarbij de KOM resultaten vergeleken worden met de resultaten van de onderhoudsmonteur. De doelstelling is om op 2% van alle binnengekomen meet- en adviesrapporten ('grote' onderhoudsbeurt) een steekproef uit te voeren, voor de bedrijven met melkmeters is dit 5%. In tabel 6 vindt u de totaalresultaten van de door Stichting KOM uitgevoerde praktijksteekproeven. In 2010 zijn deze aantallen uitgekomen op respectievelijk 2,74% en 4,53% (5,5% op alle melkmeetapparatuur).

De resultaten bij de steekproeven op de melkinstallatie zijn iets verminderd. De belangrijkste tekortkoming heeft te maken met afwijkende pulsatiesystemen welke niet correct afgehandeld worden. Daarnaast zijn ook de juiste uitvoering van de metingen bij A1 en A2 vaak aanleiding tot verschillen. Na enkele jaren van vooral instrueren en benadrukken van het belang van de reservecapaciteitsmeting bij A1 is dit nu als een vereiste afgehandeld.

Op de melkmeetapparatuur is een duidelijke verbetering te zien in de tijd. Dit geldt voor zowel de bedrijven met melkmeters als melkmeetglazen. De afwijkingen die worden

gevonden komen duidelijk minder frequent voor. Daarnaast kunnen de melkmachinemonteurs nu zelf ook problemen herstellen door, na controle of reparatie van de meter, deze van nieuwe afstelwaarden te voorzien. Dit in lijn met de installatieproeven die de monteurs nu zelfstandig uitvoeren. Deze mogelijkheid, maar vooral de verantwoordelijkheid die hiermee meer bij de monteur is komen te liggen, heeft zeker bijgedragen aan deze verbeteringen.

Zoals gebruikelijk wordt in de jaarlijkse instructiedagen en bijscholingsdag aan bovenstaande veel aandacht geschonken. Dit gebeurt door de terugkoppeling nog gericht uit te voeren, waarna de benodigde verbetering snel zichtbaar zal moeten zijn. Bij de "tweede" steekproeven, uitgevoerd naar aanleiding van een steekproef met een onvoldoende, zijn geen problemen naar voren gekomen.

Tabel 6 Aantallen en resultaten van de steekproeven door KOM in 2008, 2009 en 2010

2008	Melk-	Melkmeters ²⁾		Melkmeetglazen ²⁾	
	installatie ¹⁾	Bedrijven	Meters	bedrijven	glazen
Totaal aantal	471	196	1983	242	2402
Aantal onvoldoende	36	34	56	80	182
Aantal onvoldoende in %	7,6%	17,3%	2,8%	33,1%	7,6%
2009					
Totaal aantal	417	224	2318	175	1707
Aantal onvoldoende	20	19	28	42	94
Aantal onvoldoende in %	4,8%	8,5%	1,2%	24,0%	5,5%
2010					
Totaal aantal	524	294	3050	216	2227
Aantal onvoldoende	29	17	26	32	78
Aantal onvoldoende in %	5,5%	5,8%	0,9%	14,8%	3,5%

¹⁾ Er is sprake van een opmerking als verschillen zijn gevonden in gemeten waarden, er onjuiste procedures gebruikt zijn of het rapport onvolledig ingevuld of beoordeeld is, echter zonder directe consequenties voor de melkinstallatie. Een onvoldoende leidde tot consequenties voor de monteur/dealer.

²⁾ Er is sprake van een onvoldoende indien de verschillen groter zijn dan de ICAR norm van 0,2 kg

Concluderend kan gemeld worden dat de melkinstallaties in het algemeen goed worden doorgemeten. De beoordeling van het pulsatiesysteem moet echter beter, te vaak kijkt men hier nog over afwijkingen heen. Daar het "goed melken" vooral bepaald wordt door het vacuüm en de werking van het pulsatiesysteem is dit een zeer belangrijke controle. Bij melkmeters zijn preventief onderhoud en reiniging erg belangrijk (zie vooral de resultaten van de herijkingen), de werkzaamheden worden echter steeds beter uitgevoerd. Aandacht verdienen in deze vooral de bedrijven met een openstaande herijking (achterstand).

Afgelopen jaren is er veel aandacht besteed aan het op tijd insturen van de meet- en adviesrapporten. Dit heeft na enkele jaren van nauwelijks verbetering duidelijk weer een stap gemaakt. Met een wekelijkse afhandeling, opsturen en verwerken bij de post moet een

afhandeling van gemiddeld onder de 10 dagen haalbaar zijn. Voor 2010 is dit uitgekomen op 10,1 dagen. Na respectievelijk 12,4; 12,4 en 11,8 is dit duidelijk verbeterd, maar we zijn er nog niet. We zullen hier dan ook voldoende aandacht aan blijven besteden.

5. Certificering van de monteur

Alle monteurs die zelfstandig servicebeurten uitvoeren, dienen gecertificeerd te zijn. Op de website van Stichting KOM staat altijd een actuele lijst met gecertificeerde monteurs. Dit geldt voor zowel melkinstallaties (431 stuks) als melkkoeling (182 stuks). Ten aanzien van nieuwe servicemonteurs geldt na aanmelding, in afstemming met de Stichting KOM, een periode van voorlopige erkenning (in afwachting van certificering). Dit traject gaat overigens pas in indien de monteur een positieve beoordeling krijgt op een 5-tal meet- en adviesrapporten, welke hij/zij gemaakt heeft onder toezicht van een gecertificeerde monteur. Deze beoordeling wordt met opmerkingen en aandachtspunten teruggekoppeld naar de dealer/monteur. In 2010 zijn op deze wijze 53 monteurs beoordeeld. Hiervan dienden 9 monteurs nogmaals een “verbeterde” set rapporten aan te leveren.

5.1. Modulaire cursusopbouw tot KOM certificering

Het trainingstraject tot KOM-examen/certificaat is dit jaar gewijzigd. Aanleiding van deze wijziging is de grotere diversiteit van nieuw binnenkomende monteurs. Steeds vaker ontbreekt de basiskennis omtrent de koe en de melkmachine. Daarnaast dient de nieuwe invulling naar de toekomst een betere invulling verdeeld over het land geven. Dit zal niet direct van toepassing zijn, maar hier wordt wel aangewerkt.

Elke monteur wordt geadviseerd om de vier trainingen Basiskennis koe en melken, Basis melkmachineteknik en Melkmachineteknik 1 & 2 te volgen. Hiermee behaalt de monteur de minimale kennis die nodig is voor het behalen van het KOM certificaat. Na het volgen van de 4 modules (trainingen) kan de monteur deze afsluiten met een examen/certificaat van Stichting KOM. Indien één of meer van de trainingen niet gevolgd wordt kan wel aan het KOM examen deelgenomen worden. In dat geval wordt wel de kennis vereist om het afrondende KOM examen/certificaat te behalen.

Op de website van Stichting KOM is een document opgenomen met de omschrijving van de verschillende modules. In de toelichting van de trainingen worden veelal de termen “koe” en “melkmachine” gebruikt. Daar van toepassing zullen ook de andere diersoorten, zoals geiten en schapen, meegenomen worden. Naast de traditionele melkmachine zullen ook de automatische in relatie tot de verschillende onderdelen worden meegenomen. Er is op dit moment nog geen instaptoets. Hier wordt nog aan gewerkt. Een goede afweging ten aanzien van waar in te stappen en dus één of meer modules over te slaan, verdient zeker voldoende aandacht.

Het geldig blijven van het certificaat wordt bepaald door een aantal zaken:

- Ten eerste dient de verplichte jaarlijkse instructiedag met het controleren van de meetapparatuur gevolgd te worden,
- Ten tweede dienen er jaarlijks minimaal 10 onderhoudsbeurten (op naam geregistreerde meet- en adviesrapporten) uitgevoerd te worden,
- Ten derde dienen de resultaten van de steekproef en de beoordeling van de meet- en adviesrapporten voldoende te zijn. De beoordeling op een vijftal willekeurig gekozen meet- en adviesrapporten dient een waardering van minimaal een zes te hebben. Deze laatste beoordeling wordt jaarlijks besproken met de monteur tijdens de instructiedag. Bij onvoldoende resultaat volgen extra beoordelingen, welke bij continuerende onvoldoende resultaten, zullen leiden tot intrekking van het certificaat.

Tot maximaal twee jaar na de certificaateinddatum kan via een, met goed gevolg af te leggen, (beperkt)examen een her-activering worden gerealiseerd. Indien de periode langer is volgt een volledig examen om weer gecertificeerd te worden. Hiervoor dient de onderhoudsmonteur zelf actie te ondernemen (aanvragen). Jaarlijks zijn er een tiental monteurs die nog onvoldoende rapporten hebben, deze worden hier op geattendeerd richting het einde van het jaar.

De instructiedagen zijn gedurende het gehele jaar ingevuld. Aan het einde zijn enkele inhaaldagen gehouden. Het programma zag er in 2010 als volgt uit.

Programma instructie monteurs 2010

09.00 uur Zaal open en ontvangst
09.30 uur Actuele zaken en melkkwaliteit
- M.b.v checklist/opsommingen
10.00 uur A1 en A2 metingen
- werkwijze
- verschillen (voorbeelden)
- vragen/reacties monteurs
11.15 uur Uierontsteking – soorten bacteriën, oorzaken, oplossingen
12.00 uur Lunch
13.00 uur Diversen
- praktijkkennis/ervaring (gesprekspartner zijn)
13.45 uur Rondvraag
14.00 uur KOM zaken en bespreking meetrapporten
15.00 uur IJken meetapparatuur
16.30 uur Afsluiting

Ten aanzien van de beoordelingen (bespreken meetrapporten) kwamen vergelijkbare resultaten naar voren als bij de praktijksteekproeven. Van de ruim 400 beoordelingen scoorden er 31 een onvoldoende. Van deze onvoldoendes zijn 4 monteurs teruggetrokken, de anderen hebben allen een herbeoordeling gehad. Bij de herbeoordeling zijn geen problemen naar voren gekomen.

6. Borging onderhoud melkkoeltanks

In het begin van de zuivelborgingssystemen zijn er tussen de Nederlandse Zuivelorganisatie (NZO), Federatie Agrotechniek - sectie Melktechniek, Stichting KKM en Stichting KOM afspraken gemaakt om het onderhoud van de melkkoeltank gestructureerd uit te voeren en te toetsen op een tiental controle punten. De uitvoering van het onderhoud en de toetsing van de controlepunten worden uitgevoerd door KOM erkende koelmonteurs. De invulling, controle op juiste uitvoering en afhandeling, waarbij de nadruk op hygiëne en werking ligt, wordt uitgevoerd door stichting KOM. Technisch is de uitvoering reeds geborgd door de STEK certificering en/of de opvolging hiervan in de F-gassenregelgeving

Bovengenoemde uitvoering heeft tot doel om door een uniforme uitvoering, toetsing en vastlegging van onderhoud de kwaliteit van de koelmonteurs in de branche te verzekeren, alsmede ook de kwaliteit van hun werk.

Eind 2009 is vastgesteld dat de melkwacht, dan met name de onderdelen 6.4 Functies roeren, 6.5 Functie reinigen en 6.6 Zoemer/signalering, een duidelijkere rol krijgt. Juist de preventieve signalering van tekortkomingen zijn in het kader van kwaliteitsborging zeer belangrijk. Dit zijn vanaf 1 januari 2010 vetgedrukte toetsingscriteria geworden en dienen voor een correctie KOM afhandeling/toetsing eerst hersteld te worden.

In het eerste jaar van deze invulling zijn hier relatief weinig problemen bij naar voren gekomen. In die gevallen is herstel of vervanging doorgevoerd, waarna een correcte afhandeling kon worden uitgevoerd. De verwachting was overigens niet anders. De

melkwacht heeft op deze wijze echter een meer zichtbare rol gekregen in de kwaliteitsborging. Het is voor de veehouder een onmisbaar instrument om problemen te voorkomen.

6.1. Controle op uitvoering en afhandeling

Vanuit Stichting KOM wordt gevraagd een sluitende administratie te voeren ten aanzien van de akkoord afgehandelde (voldoen aan toetsingcriteria) en uitgevoerde onderhouds- en/of servicebeurten.

De controle van de kwaliteit van het doormeten, het invullen en de adviesverlening van de koelmonteur aan de melkveehouder gebeurt op de volgende manieren:

- Stichting KOM voert steekproeven uit. Deze steekproeven worden op het melkveebedrijf uitgevoerd in combinatie met andere werkzaamheden, zoals steekproeven op de melkinstallatie, melkmeetapparatuur, periodieke controles en installatieproeven.
- Stichting KOM kan meet- en adviesrapporten opvragen, bijv. van een specifieke koelmonteur in een bepaalde week, en hier een praktijk - dan wel rapportbeoordeling op uitvoeren.
- De betrokken firma zal ook de rapporten op het bedrijf beoordelen.
- Officiële instanties die tijdens bedrijfsbezoeken tekortkomingen constateren, zoals Qlip en de zuivelorganisaties.

De resultaten over 2010 zijn wat vermindert ten opzicht van vorig jaar. Een korte opsomming volgt hieronder. Daarnaast is een aandachtspunt opgenomen.

- 96,6% van KOM nummers komt retour (wordt retour gestuurd of elektronisch teruggemeld). In 2009 was dit 97,5%. Dit verdient zeker aandacht. In 2010 is de stap gezet de stickers die over zijn, aan het einde van het jaar, niet meer te crediteren. De ongebruikte stickers retour krijgen is hiermee lastiger geworden. Er wordt echter nu wel correcter besteld.
- Met de start van 2010 is het meet- en adviesrapport betreffende het STEK-deel aangepast voor de F-gassenregelgeving en zijn zoals eerder aangegeven ten aanzien van de melkwacht enkele vetgedrukte criteria toegevoegd. Ondanks dat de toetsing wel wordt doorgevoerd wordt nog niet overal het actuele rapport gebruikt.
- Vooral bij een elektronische registratie ontbreekt het KOM nummer nog wel eens. Deze wordt dan op het melkveebedrijf dan wel op het logboek achtergelaten, maar niet geregistreerd. Intern is bij de betreffende organisatie daar aandacht voor gevraagd.
- Bij de steekproeven worden regelmatig opmerkingen gemaakt betreffende de juiste rapport hantering. Ten aanzien van de hygiëne inzake de deksel of dop worden nauwelijks nog tekortkomingen geconstateerd.
- Indien een naam/stek stempel defect is dient een nieuwe besteld te worden. In de tussentijd dient men schriftelijk de stempelgegevens op de stempel locatie gezet te worden. Vaak wordt alleen een paraaf o.i.d. geplaatst.

Uit bovenstaande blijkt een redelijke goede en stabiele invulling. Wel is net als bij het onderhoud van de melkinstallatie staat ook het onderhoud op de melkkoeltank te vaak te laat. Ook deze staat hoog op de lijst met gemaakte opmerkingen tijdens de zuivelbeoordeling door Qlip. Hier dient ondanks eerdere acties een betere invulling aangegeven te worden.

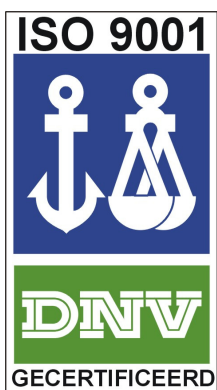
7. Doorbelasting KOM kosten

Eén maal per jaar worden de KOM kosten doorbelast aan de veehouder. Het rapport van een eventuele tweede meting in dat jaar wordt wel beoordeeld maar niet in rekening gebracht. Bij elke getoetste onderhoudsbeurt wordt een KOM sticker achter gelaten. Middels het nummer op de sticker vindt de registratie plaats. Indien er gedurende het jaar een renovatie of oplevering plaats vindt, dient een nieuw meet- en adviesrapport gemaakt te worden. Er dient dan, indien de installatie voldoet, ook een nieuwe KOM sticker geplaatst te worden.

Aan het einde van het jaar dienen alle niet gebruikte KOM-stickers ingeleverd te worden bij Stichting KOM. Voor ontbrekende stickers, het verschil in aantal tussen verstrekte en retour gezonden nummers en overgebleven stickers, dient de dealer een schriftelijke verklaring, van rechtmatig gebruik, af te geven. Dit loopt goed. De meeste melkmachinedealers realiseren een overzicht met vrijwel geen ontbrekende stickers of kunnen eenvoudig een verklaring voor de ontbrekende nummers geven. In tabel 7 zijn de tarieven voor 2010 vermeld. Ook is hierin aangegeven hoe de KOM kosten afgehandeld worden richting de veehouder.

Tabel 7 Overzicht KOM kosten en afdrachten (per 1 januari 2011)

Bedrag	Betreft	Verwerken
18,50 euro	Basiskosten per locatie, waarvan 3,00 euro t.b.v. opleveringssteekproeven	zichtbaar op factuur
0,20 euro	Toeslag voor melkstalgrootte voor melkkoeien (aantal melkstellen x toeslag)	zichtbaar op factuur
0,10 euro	Toeslag voor melkstalgrootte voor geiten en schapen (aantal melkstellen x toeslag)	zichtbaar op factuur
0,23 euro	Afdracht bij uitvoering van herijking door dealer op de melkmeetglazen	Verwerkt in tarief voor herijken meetglazen
0,75 euro	Afdracht bij uitvoering van herijking door dealer op de melkmeters	Verwerkt in tarief voor herijken melkmeters

Colofon

Stichting KOM
Postbus 167
8250 AD Dronten

De Drieslag 30, 8251 JZ Dronten

Tel.: 0321 - 385 470
Fax: 0321 - 385 471

E-mail: info@stichtingKOM.nl
Website: www.stichtingKOM.nl